

## ПЕРЕДМОВА

Міжнародні економічні відносини (МЕВ), що є важливою складовою сучасного світового господарства, визначають характер взаємодії національних економік, інтенсивність міжнародного кооперування та напрями економічного розвитку держав. У контексті глобалізаційних процесів, які охоплюють усі сфери суспільного життя, міжнародні економічні зв'язки стають ключовим інструментом інтегрування країн у світовий ринок та формування їхньої конкурентоспроможності; охоплюють широкий спектр форм економічної взаємодії, а саме: рух товарів, послуг, капіталу, технологій, інформації та робочої сили.

Форми МЕВ класифікують на макрорівні та мікрорівні. На макрорівні до основних форм МЕВ належать:

- міжнародна торгівля товарами та послугами, що формує структуру світового ринку та визначає торговельну політику держав;
- міжнародний рух капіталів, включно з іноземними інвестиціями, кредитами та трансфертами;
- валютно-фінансові відносини, що охоплюють валютну політику, міжнародні розрахунки, функціонування світового фінансового ринку та обслуговування міжнародних торговельних контрактів;
- міжнародна трудова міграція, яка формує глобальний ринок праці та впливає на демографічний розвиток країн;
- науково-технічне та інноваційне співробітництво, включно з трансфером технологій;
- міжнародна економічна інтеграція, що проявляється у функціонуванні інтеграційних об'єднань та участі держав у міжнародних організаціях;
- формування глобальних ланцюгів доданої вартості, у межах яких країни спеціалізуються на окремих стадіях виробництва (міжнародне виробниче кооперування).

На мікрорівні МЕВ проявляються через:

- діяльність транснаціональних і багатонаціональних компаній, які здійснюють пряме інвестування та виробниче кооперування;
- експортно-імпорتنі операції окремих підприємств;
- міжнародні маркетингові та логістичні стратегії;
- технологічні партнерства між фірмами;

- участь підприємств у глобальних мережах постачання;
- формування інноваційних кластерів та спільних дослідницьких проєктів.

Отже, МЕВ формують взаємозалежну систему економічних зв'язків на різних рівнях – від державної політики до стратегічних рішень окремих суб'єктів господарювання. Розуміння цих процесів є важливим для аналізування міжнародної конкурентоспроможності, розроблення торговельної та інвестиційної політики, оптимізування бізнес-стратегій на зовнішніх ринках.

Потреба дослідження МЕВ обумовлена низкою чинників. По-перше, інтеграція держав у світове господарство зумовлює необхідність глибокого аналізування закономірностей міжнародної торгівлі, руху капіталу, валютних курсів та глобальної кооперації. По-друге, поглиблення глобалізації супроводжується зростанням ризиків: нестабільністю фінансових ринків, торговельними конфліктами, зміною ланцюгів постачання, енергетичними кризами. Це вимагає здатності адекватно оцінювати зовнішньоекономічні загрози й можливості. По-третє, МЕВ відіграють ключову роль у формуванні стратегії розвитку підприємств, виборі ринків, управлінні міжнародними проєктами, оцінюванні ефективності інвестицій.

На макрорівні дослідження МЕВ дає змогу:

- визначати сильні й слабкі сторони економіки у світовій системі;
- формувати державну зовнішньоторговельну та інвестиційну політику;
- прогнозувати вплив зовнішніх шоків;
- обґрунтовувати стратегічні напрями інтеграції у світові економічні простори.

На мікрорівні дослідження МЕВ необхідне для:

- ухвалення управлінських рішень щодо виходу суб'єкта господарювання на нові ринки;
- формування конкурентних стратегій підприємств;
- визначення оптимальних моделей міжнародного кооперування;
- аналізування ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Компетентності у сфері МЕВ є надзвичайно важливими для широкого кола професій. Вони потрібні економістам-аналітикам, фахівцям зовнішньоекономічної діяльності, спеціалістам із міжнародних фінансів, менеджерам зовнішньоторговельних підприємств, працівникам банків та інвестиційних компаній, консультантам із міжнародного бізнесу, маркетологам, логістам, співробітникам дипломатичної служби, міжнародних організацій, державних установ, що

займаються економічною політикою. Такі компетентності є фундаментом роботи у сферах міжнародного менеджменту, фінансового аналізу, міжнародної торгівлі, інвестиційного консалтингу, аналітичних центрах та дослідницьких інститутах.

Для дослідження проблематики МЕВ доцільно застосовувати широкий методологічний інструментарій. Серед основних методів аналізування варто виділити: методи економічного аналізу (статистичний і компаративний); економіко-математичні та фінансові моделі, моделювання торговельних потоків і валютних курсів; методи структурного та кластерного аналізу, що дають змогу вивчати глобальні ланцюги доданої вартості; SWOT-аналіз та PEST-аналіз для оцінювання міжнародного середовища та стратегічного планування; методи вивчення міжнародної конкурентоспроможності (модель М. Портера, індексна оцінка тощо); системний підхід, що дає можливість оцінювати міжнародні процеси як інтегровані системи взаємозалежностей; порівняльно-правовий метод у дослідженні міжнародного економічного регулювання.

Розуміння цих методів і підходів забезпечує студентам здатність здійснювати якісний економічний аналіз, формувати висновки й рекомендації, що є необхідним під час проходження практики та написання випускних кваліфікаційних робіт.

Отже, МЕВ формують складну, багаторівневу систему економічних зв'язків, що визначає напрями розвитку країн та підприємств у глобальному середовищі. Опанування закономірностей їхнього функціонування та засвоєння відповідного методичного інструментарію є важливою умовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які прагнуть працювати та досягати успіху в умовах щораз більшої міжнародної конкуренції, глобальної взаємозалежності та перманентних викликів."

У навчальному виданні методичного характеру згідно з хронологічною (додаток А6) та функціональною послідовністю структуровано тематичний матеріал щодо консультування і використання у навчальному процесі для здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти усіх форм навчання, а саме:

- методичні рекомендації для проходження всіх практик студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (освітньо-професійна програма "Міжнародні економічні відносини") та студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти (освітньо-професійна програма "Міжнародна економіка", освітньо-наукова програма "Міжнародні

економічні відносини") спеціальності СІ "Економіка та міжнародні економічні відносини", СІ.02 "Міжнародні економічні відносини";

- методичні вказівки до виконання випускових кваліфікаційних робіт студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (освітньо-професійна програма "Міжнародні економічні відносини") та студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти (освітньо-професійна програма "Міжнародна економіка", освітньо-наукова програма "Міжнародні економічні відносини") спеціальність СІ "Економіка та міжнародні економічні відносини", СІ.02 "Міжнародні економічні відносини".

Для кожної тематичної складової сформовано рекомендації та пояснення загального, методичного, організаційного та розрахункового характеру, надано вимоги до оформлення звітів та кваліфікаційних робіт.

Навчальний посібник розроблено з урахуванням порядку та послідовності тематичних складових (розділів, тем) навчальних планів (програм) для студентів відповідних напрямку, спеціальності та спеціалізації.

Пропоновані послідовність, кількість, структура та обсяг виконання робіт мають рекомендаційно-обов'язковий характер, проте можуть змінюватися залежно від цілей та завдань навчального процесу, кількості годин, відведених для практикування, дипломного проєктування та обсягу пройденого теоретичного матеріалу для студентів відповідних форм навчання.

Під час виконання завдань студенти повинні використати наявні знання з низки економічних дисциплін для прийняття обґрунтованих рішень, виявити навички комплексного оцінювання та аналізування пропонованих завдань, здійснити вибір між можливими альтернативними варіантами дослідження і розв'язання проблем за допомогою різноманітних удосконалень та нововведень щодо визначеної теми.